Plakası Belirsiz Araç ve Güvence

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	18.02.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/353	2026/88	5684 s. K. 14, TMK 6, HMK 190, TBK 49

ÖZET

Plakasını alamadığı aracın değmesiyle dere yatağına düşen yayanın, hastane kayıtları, kolluk ifadesi ve sağlık raporlarıyla trafik kazasını ispatladığı; plakası belirsiz araç nedeniyle Güvence Hesabının işletenin kusuru nispetinde sorumlu olduğu kabul edilerek direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/plakasi-belirsiz-aracin-carptigi-yaya-guvence-hesabi-hgk-2026-88/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/353 E. , 2026/88 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2024/321 E., 2024/414 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 30.10.2023 tarihli ve

2021/21463 Esas, 2023/11490 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki maddi tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekilince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne verildikten

sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 15.08.2009 tarihinde yaya olarak karşıdan karşıya geçtiği sırada plakasını alamadığı bir servis aracının çarpması sonucunda yaralandığını ve malûl kaldığını, Karşıyaka Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmada kazaya sebebiyet veren araçla ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamadığını, ayrıca davalı Kuruma başvuru yapıldığını ancak zararın ilgili kurum tarafından karşılanmadığını ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 100,00 TL geçici iş göremezlik ve 100,00 TL sürekli iş göremezlik tazminatının kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının kanun gereği sunulması gereken belgeleri tam olarak sunmadan başvuru yaptığı için davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğini, ayrıca kazaya sebebiyet veren aracın ve sürücüsünün araştırılması gerektiğini, müvekkilinin Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası (ZMMS) teminat limitleri ve plakası tespit edilemediği beyan edilen aracın kusur oranıyla sınırlı olarak sorumlu olduğunu, geçici iş göremezlik tazminatının hesaba dahil edilemeyeceğini, temerrüdün dava tarihinden itibaren gerçekleştiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 15.03.2018 tarihli ve 2017/474 Esas, 2018/124 Karar sayılı kararı ile; dava konusu kazaya karışan ve davacının yaralanmasına neden olduğu iddia edilen aracın plakası, sürücüsü ve işleteninin belirlenemediği, ispat yükü kendisine ait olan davacı tarafın aracın plakasını, dolayısıyla araçla ilgili zorunlu mali mesuliyet sigorta poliçesi düzenlenmediği vakıalarını ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 16.06.2021 tarihli ve 2020/362 Esas, 2021/540 Karar sayılı kararı ile; somut uyuşmazlıkta, trafik sigortası bulunması gereken bir araç nedeniyle bedensel zararın doğduğu ve davalı ... Hesabının bu zarardan sorumlu olduğu hususlarının davacı tarafça ispat edilemediği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası'ndan yararlanma olanağının ortadan kalkmış olması durumunda, 5684 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi gereğince kazaya neden olan motorlu aracın plakası belirsiz ise, kaza sırasında geçerli poliçesi yoksa veya eksikse, poliçeyi düzenleyen sigorta şirketi iflas etmişse veya ruhsatı iptal edilmişse, çalınan veya gasp edilen araçlardan dolayı işleten sorumlu tutulamıyorsa, ...'na başvurulabilecektir. ... işletenin kusuru nispetinde sorumludur.

Somut olayda davacı yaya iken plakası tespit edilemeyen bir aracın kendisine çarpması sonucu malul kaldığını iddia ederek, cismani zararı nedeniyle davayı Güvence Hesabına karşı yöneltmiştir. Davacının olayın hemen ardından hastaneye başvurduğu, hastaneye başvurusunda olayın araç dışı trafik kazası olduğunu beyan ettiği, olayın ardından Çiğli İlçe Emniyet Müdürlüğü Çiğli Polis Merkezi Amirliğine verdiği 17.08.2009 tarihli ifadesinde özetle; aracın bulunduğu bölgeye yaklaşarak kendisine hafifçe değdiğini, bu değmenin etkisi ile dere yatağına düştüğünü, daha sonra çarpan aracın kendisini Karşıyaka Devlet Hastanesine götürdüğünü, aracın plakasını alamadığını bildirdiği, Karşıyaka Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 2009/14102 soruşturma 2009/8300 karar numarası ile soruşturma yürütüldüğü, kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, davacının tüm bu aşamalarda olayın trafik kazası olduğu şeklinde beyanda bulunduğu anlaşılmakla, gerekirse davacının düştüğü yolundaki beyanı da dikkate alınarak yaralanmalarının çarpmanın sonucu oluşup oluşmadığı da değerlendirilmek suretiyle karar verilmesi gerekirken eksik araştırma ile davanın reddine karar verilmesi hatalıdır..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesi yanında, davacının dere yatağına düşme sebebinin plakası belli olmayan bir aracın davacıya çarpması olduğu ve bu kapsamda meydana gelen yaralanmadan davalı ... Hesabının sorumlu olacağı vakıasının ispat edilemediği ve alınacak raporun da sonuca etkili olamayacağı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.
B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili, aracın plakası, sürücüsü ve işleteninin belirlenemediği vakıalarının ispat edilemediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin hukuka uygun olmadığını ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda, davacının yaralanmasına sebep olan olayın trafik kazasından kaynaklandığının davacı tarafça ispat edilip edilemediği, mahkemece yapılan araştırma ve incelemenin yeterli olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre davalı ... Hesabının sorumlu tutulmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 41. maddesi,

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 49. maddesi,

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun (Sigortacılık Kanunu) 14. maddesi,

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 6. maddesi,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 190. maddesi,

... Yönetmeliği

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuyla ilgili kavram ve yasal düzenlemelerin irdelenmesinde yarar vardır.

2. Haksız fiilden doğan borçlar; olay tarihinde yürürlükte bulunan BK'nın 41 ilâ 60. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

3. Borçlar Kanunu'nun “Mesuliyet şeraiti” başlıklı 41. maddesinde;

“Gerek kasten gerek ihmal ve teseyyüp yahut tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer kimseye bir zarar ika eden şahıs, o zararın tazminine mecburdur.

Ahlaka mugayir bir fiil ile başka bir kimsenin zarara uğramasına bilerek sebebiyet veren şahıs, kezalik o zararı tazmine mecburdur.” hükmü yer almaktadır.

4. Yargılama sırasında 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren TBK’nın “Sorumluluk” başlıklı 49. maddesinde de; “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür” düzenlemesi mevcuttur.

5. Haksız fiil, kusurlu ve hukuka aykırı bir eylemle başkasına zarar verilmesidir. Bir haksız fiil sonucu zarara uğrayan kimse, uğradığı zararın tazminini bu haksız fiilden sorumlu olan kimseden veya kimselerden talep edebilir. Böylece haksız fiilden sorumluluk, tazminat borcunun kaynağını oluşturmaktadır. Özel bir sorumluluk hükmüyle düzenlenmemiş bütün hâllerde bir kimse için haksız fiil sorumluluğunun söz konusu olması, BK 41. (TBK'nın 49.) maddesindeki şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Başka bir deyişle, ayrık bir düzenleme bulunmayan kusur sorumluluğu hâllerinde, BK'nın 41. maddesi ve devamında yer alan esaslar uygulanır.

6. Öncelikle dava konusu olayda, ispat yükünün hangi tarafta olduğunun irdelenmesi gerekmektedir.

7. İspat yükü hakkında genel kural; TMK'nın 6. maddesinde "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür" ve HMK'nın 190. maddesinde de, "İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir. Kanuni bir karineye dayanan taraf, sadece karinenin temelini oluşturan vakıaya ilişkin ispat yükü altındadır. Kanunda öngörülen istisnalar dışında, karşı taraf, kanuni karinenin aksini ispat edebilir" şeklinde iki düzenleme ile hüküm altına alınmıştır. Buna göre ispat yükü; kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir.

8. Somut olayda, davacı yaya iken plakası tespit edilemeyen bir aracın kendisine çarpması sonucu malûl kaldığını iddia ederek cismani zararı nedeniyle davalı ... Hesabından tazminat talebinde bulunmuştur. Yukarıda yer alan düzenleme uyarınca dava konusu olayın trafik kazasından kaynaklanıp kaynaklanmadığını ve davalı ... Hesabının sorumlu olup olmadığını ispat yükü iddia edilen vakıaya bağlanan hukukî sonuçtan kendi lehine hak çıkaran davacı tarafa aittir.

9. Dosya incelendiğinde; davacının yaya olarak karşıdan karşıya geçtiği esnada plakasını alamadığı aracın kendisine çarpması sonucu dere yatağına düştüğünü ve sonucunda yaralandığını ileri sürerek eldeki davayı açtığı, davacının olayın hemen ardından hastaneye başvurduğu ve bu esnada olayın trafik kazası olduğunu beyan ettiği, hastanede yaklaşık on bir gün süreyle kaldığı, olayın ardından hastanede bulunduğu sırada Çiğli Polis Merkezi Amirliğine verdiği 17.08.2009 tarihli ifadesinde; aracın bulunduğu bölgeye yaklaşarak kendisine hafifçe değdiğini, bu değmenin etkisi ile dere yatağına düştüğünü, daha sonra çarpan aracın kendisini Karşıyaka Devlet Hastanesine götürdüğünü, aracın plakasını alamadığını bildirdiği, hemşire gözlem tutanağında ve dosya yer alan sağlık raporlarında olayın trafik kazası olarak kayıtlara geçtiği anlaşıldığından davacının yaralanmasına neden olan olayın trafik kazasından kaynaklandığı vakıası dosya kapsamı itibariyle davacı tarafından ispat edildiği sonucuna varılmıştır.

10. Gelinen aşamada, dava konusu trafik kazasından dolayı davalı ... Hesabının sorumlu tutulmasının gerekip gerekmediğinin incelenmesi gerekmektedir.

11. Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesi ile sigortacılık sektöründe daha önce de kısmen var olan garanti sistemi, zorunlu sigortaların tümünü kapsayacak bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve anılan madde ile 2007 yılında Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği bünyesinde oluşturulan ... kurulmuştur. Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasından yararlanma olanağının ortadan kalkmış olması durumunda, kazaya neden olan motorlu aracın plakası belirsiz ise, kaza sırasında geçerli poliçesi yoksa veya eksikse, poliçeyi düzenleyen sigorta şirketi iflas etmişse veya ruhsatı iptal edilmişse, çalınan veya gasp edilen araçlardan dolayı işleten sorumlu tutulamıyorsa, Güvence Hesabına başvurulabilecektir. ... işletenin kusuru nispetinde sorumludur.

12. ..., kanunla belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi durumunda, zorunlu sigortalar kapsamında ortaya çıkan ve giderilmemiş olan bazı zararların, bu tür sigortalar ile belirlenen asgari teminat miktarlarına kadar Hesap tarafından karşılanması, bu yolla zarar görenlerin mağduriyetlerinin

giderilmesi amacını taşımakta olup Sigortacılık Kanunu'nda özel olarak düzenlenmesi ve zorunlu sorumluluk sigortalarında zarar görenlerin haklarını güvence altına alması bakımından da kamu yararı ağırlıklı bir kurumdur (doktrindeki bir esere atıf).
13. Hangi durumlarda Güvence Hesabına başvurulabileceği ... Yönetmeliğinin 9. maddesinde sıralanmıştır. Buna göre zorunlu sigortalara ilişkin olarak, sigortalının veya sigortayı yaptırmakla sorumlu olanın tespit edilememesi durumunda kişiye gelen bedensel zararlar, rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dahilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararlar, zorunlu sigorta teminat limitleri ile sigorta poliçesinde belirtilen teminat arasındaki fark kadar ödenecek bedensel tazminat tutarları, sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası hâlinde ödemekle yükümlü olduğu maddi ve bedensel zararlar, çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işletenin sorumlu tutulmadığı hâllerde, kişiye gelen bedensel zararlar için Güvence Hesabına başvuru yapılabilecektir. Yine, Yeşil Kart Sigortası kapsamında Türkiye sınırları içinde meydana gelen zararlardan dolayı büroca tekemmül ettirilen hasar dosyalarının tazminat ödemesi için büro tarafından da Güvence Hesabına başvurulabileceği öngörülmüştür.

14. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı yaya iken plakası tespit edilemeyen bir aracın kendisine çarpması sonucu yaralandığı ve olay nedeniyle on bir gün süreyle hastane kaldığı, davacının olayın hemen akabinde hastaneye başvurduğu esnada kolluk kuvvetlerine olayın trafik kazasından kaynaklandığını beyan ettiği, ayrıca dosyada yer alan sağlık raporlarında da olayın trafik kazasından kaynaklandığının bildirildiği, bu nedenlerle dava konusu olayın trafik kazasından kaynaklandığı, yukarıda açıklanan mevzuat gereği kazaya neden olan motorlu aracın plakası belirsiz ise ve işleten sorumlu tutulamıyorsa Güvence Hesabının işletenin kusuru nispetinde sorumlu olduğu anlaşıldığından davacının uğradığı zarar kapsamı belirlenip davalı ... Hesabının zarardan sorumluluğuna karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hatalı değerlendirme ile davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.

15. Hâl böyle olunca, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

18.02.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi